

Jeans Lievens is coauteur met Michel Bauwens (oprichter van P2P foundation) van “De wereld redden: Met peer to peer naar een postkapitalistische samenleving”. Bauwens is een belangrijk spilfiguur in het verhaal van de ‘Commons’. Hij is internationaal onderzoeker in peernetwerken en ondersteunt regeringen met zijn ervaringen. Tine de Moor, verontschuldigd voor vandaag, schreef het boek “Homo Coperans”. Ze doet onderzoek naar burgerinitiatieven die rond deeleconomieën werken. Er bestaat sinds 2005 een exponentiële toename van coöperaties. Drie jaar voordat de financiële crisis uitbarstte waren er al mensen aan het zoeken naar alternatieven. Die initiatieven kregen weinig aandacht in de media en bestonden onder de radar. Nu zijn het er zo danig veel dat men er gewoon niet meer naast kan kijken.

Einstein zei dat we een probleem niet kunnen oplossen met de logica die het gemaakt heeft. Hij illustreerde dit o.a. met bevindingen van Aristoteles die ervan uitging dat vrouwen minder tanden hadden dan mannen. Zonder dat dit ooit onderzocht werd, werd dat 2000 jaar lang voor waarheid geaccepteerd. Het is maar door de overgang naar de verlichtingslogica dat die stelling werd weerlegd.

Er wordt te weinig buiten eenzelfde logica gedacht. Slechts door dit te doorbreken ontstaan er alternatieve oplossingen. Linkse en rechtse partijen doen fundamenteel hetzelfde en daarom zijn veel mensen niet meer geïnteresseerd in politiek.

Door snel vernieuwende technologieën worden alternatieve economische initiatieven makkelijk te organiseren. Met peer netwerken komen mensen internationaal samen en creëren ze meerwaarde.

Een common is een gedeelde hulpbron, beheerd door de gebruikers in schaarste. Lievens definieert vier soorten commons: immateriële commons die we “erven” (taal en cultuur) en immateriële commons die we zelf maken (kennis, patenten, copyright op cultuur). Vervolgens materiële, bestaande commons (bossen en velden die geen eigenaar hebben) en gemaakte materiële commons (CLT, burgerinitiatieven bij de ravijnen van Quito).

De open source methode zorgt voor gedeelde kennis, want alle ontwerpen en alle kennis wordt (online) verspreid. Het zorgt voor deeleconomie en voor een herlocalisering van de productie. Met bijvoorbeeld de opkomst van 3D-printers kan men producten maken met gratis ‘online’ ontwerpen. De productiekost ligt daar heel erg laag en iedereen met een 3D-printer kan die zaken thuis zelf maken.

Wikispeed is een voorbeeld van commons. Het is een open source design voor een auto. Op een zeer korte tijdsspanne heeft iemand een team ingenieurs online samengebracht om een gemakkelijk te produceren auto te ontwerpen. Men kan met de ontwerpen een productie-entiteit oprichten in een garagebox. De productiemiddelen zelf kosten niet heel erg veel. Nochtans vindt men geen financiering want er is in feite geen verdienmodel. Zelfs een ethische bank zoals Triodos kan daar moeilijk in investeren. Een ander voorbeeld is de labo-microscoop. 90% van de universiteitslabo’s is te duur. Met de open source ontwerpen kan men zelf een microscoop 3D-printen die 200€ kost i.p.v. 1000€. Als laatste voorbeeld zien we de boormachine. Een boormachine wordt gemiddeld ongeveer 6 minuten gebruikt per mensenleven. Men heeft geen boormachine nodig, men heeft een gat nodig. Men zou zulk materiaal veel slimmer kunnen gebruiken als we het meer delen.

NIET ALLES IS PEERECONOMIE

Ondernemingen zoals Uber en Airbnb worden niet beschouwd als ‘commons’ en peer-economie. Ze zijn voornamelijk parasitair en geen deeeconomie. Een Uber-chauffeur verricht arbeid zonder sociale rechten op te sparen en Uber zelf investeert helemaal niet in het bedrijf of de auto. Uber verbindt louter de bestaande vraag en het bestaande aanbod en probeert daar een som voor zichzelf in te vinden. Ze creëren geen meerwaarde en helpen mee aan de verarming van de arbeidswereld door een economie te construeren rond bijverdiensten om rond te komen, zonder opbouw van sociale rechten.

De peer economie gaat uit van een veel complexere mens die vele beweegredenen heeft. Men gaat niet akkoord met de idee dat de homo oeconomicus, die op een rationele zelfzuchtige manier de zaken regelt (in een samenleving waarin iedereen voor zichzelf probeert te zorgen), zal zorgen voor een goed geregeld systeem. Een mens heeft meerdere redenen en zal ook zorgen voor zijn gezin, voor de gemeenschap enzovoort.

WAARIN VERSCHILT HET KAPITALISME DAN MET DE PEER ECONOMIE?

Door de geïnternationaliseerde productie, kost transport drie maal meer dan de productie op zich. 40% (ong. 38%) van de opbrengst (en dus de kostprijs) wordt besteed aan afbetalingen van leningen bij de bank. Er bestaan vele patenten, d.w.z. kennis die niet gedeeld wordt, en hoge prijzen op merkproducten. Als deze kosten wegvallen, kunnen we in een veel “goedkopere” samenleving terecht komen.

In de peer economie zien we meer plaatselijk georganiseerde arbeid, met duurzame energie. Veel van de productie gebeurt met circulaire en recyclagegerichte technologie. De financiële transacties verlopen vaak met intrestvrij geld. Er wordt vaker gewerkt met open patenten en iedereen kan op de details inkijken en inbreng leveren.

2. Stand van zaken CLT Gent (Frank Vandepitte)

CLT KOOP

	waar staan we eind 2015?
Koop (Meulestede)	<ul style="list-style-type: none"> - er is een stuk grond ter beschikking gesteld voor een CLT koopproject - hiervoor wordt een erfpacht afgesloten voor 99 jaar, met haalbare canon - principiële akkoord grond (sogent- cltgent) - onderhandelingen lopen voor start trust - masterplan opgemaakt, waarin een 30 tal koopwoningen voorzien worden, zowel grondgebonden als appartementen, 150 m² gemeenschapsruimte - aanleg infrastructuur via Stad Gent, sanering grond ook begroot via

	<p>Stad Gent.</p> <ul style="list-style-type: none"> - oplijsting knelpunten Vlaamse regelgeving - oplijsting vragen erfpacht/recht van opstal - kadervoorstel toewijs CLT woningen - voorstel van bouwprogramma <p style="text-align: center;"><i>uitgewerkt in stuurgroep, werkgroep regelgeving</i></p>
Bewonerswerking	<ul style="list-style-type: none"> - individuele begeleiding ifv ind. financieringsplan - Intake gesprekken - Inlooptraject nieuwe kandidaten (eerste reeks in 2015: 8 nieuwe kandidaten doorliepen het volledige traject) - maandelijkse bewonersvergadering, die onder andere instaan voor de opmaak voorstel bouwprogramma, vragen erfpacht, ... - beheer spaargroep (7 deelnemers sinds 2013)
Community	<ul style="list-style-type: none"> - opmaak visietekst omtrent gemeenschapsopbouw binnen CLT - bevraging bij 100 bewoners rond noden in de wijk ikv communitywerking en gemeenschapsruimte - ontwikkelen van activiteiten ifv community uitbouw: buurtgroep rond het tekort aan winkels. (Lidl-dienst ec.-Schepen Peeters) - meewerken aan realisatie Meulestede markt - meewerken buurtactiviteiten: nieuwjaarsfeest, buurtfeest, ...

Doelen 2016: opstart bouwgroep Meulestede, nieuw inlooptraject kandidaatbewoners (al 11 nieuwe geïnteresseerden), uitwerken recht van opstal/erfpacht, in zee gaan met bouwpartner, opmaak architectuurplan.

CLT NOODKOOP

Noodkopers zijn eigenaars van een woning van lage kwaliteit of met een laag comfort, en waar de eigenaar te weinig middelen heeft voor de renovatie.

Noodkoop (Dampoort)	<ul style="list-style-type: none"> - projectwerking Dampoort KnapT OP!: opmaak voorwaardenkader, opstart 10 renovatiedossiers, uitwerken systeem van 30 000 € tegemoetkoming (ism OCMW Gent en Belfius), bijkomende premies aanvragen, individuele sociale begeleiding - conceptontwikkeling duurzame stadsvernieuwing en 'subsidieretentie' (zie artikels in FRANK) - beleids gesprekken lokaal en Vlaams - projectwerking Renoseec: werving breed + doelgroep, huisbezoeken ifv woonskans <p style="text-align: center;"><i>- via gebruikerscommissie waarin 8 partners participeren (oa Domus Mundi, Stad Gent, ...)</i></p>
Bewonerswerking Dampoort	<ul style="list-style-type: none"> - fotoproject (eerste ronde foto's + plak Wolterslaan) - vier groepsvergaderingen

	- ambassadeurschap bewoners (rondleidingen, persmoment, woondebat Ieders Stem Telt, ...)
Community Dampoort	- overleg en gesprekken buurtpartners - betrokken project Pastory - deelname buurtfeest, winterontbijt - opvolging stadsvernieuwing - subsidiedossier + projectvoorbereiding uitleendienst Pastory

In 2016 is het de bedoeling dat we het Dampoort Knapt Op project afwerken en evalueren. Daarvoor willen we een publicatie uitwerken + studiedag. Verdere beleidsbeïnvloeding om soortgelijke projecten in Vlaanderen of Gent uit te rollen. Daarbij denken we na over alternatieve financiering, getoetst met huidige bewonersgroep. Voor Renosec : start selectie deelnemers collectieve renovatie + start renovaties.

Voor de gemeenschapsvormende werking plannen we een tweede luik aan het fotoproject (foto's van na de werken) . We zijn tevens betrokken bij het project 'Pastory' en de uitwerking van een materialen uitleendienst in de Pastory.

CLT HUUR

Voor veel mensen is CLT Koop geen interessante optie omdat ze of niet solvabel zijn, of al te oud (lening) zijn. Nochtans is het gemeenschapsvormende binnen CLT een aantrekkelijk gegeven en alternatief woonmodel. Met hen denken we aan opties die meer parallel lopen met sociale huur.

Huur (Meulestede)	- Conceptontwikkeling CLT- huur tbv OCMW Gent (bouwprogramma met een 12 tal woonunits, invulling communitywerking, ...) - analyse wetgevend kader <i>uitgewerkt binnen werkgroep regelgeving</i>
Bewonerswerking	Opmaak nota huur. Voorstel bouwprogramma. Aansluitend op CLT Koopverhaal, mogelijks op terrein van oud dienstencentrum Meulestede, ism OCMW project groepswonen voor ouderen.
Community	Voorstel rond invulling community werking in nota huur

In 2016 zetten we de gesprekken hieromtrent verder.

CLT-Vlaanderen	- Vlaams Platform (17 middenveldorganisaties) - CLT-info toer in Vlaanderen ism VVP - analyse regelgevend kader en vernieuwd kader sociale koop : opname definitie CLT Gent in bisconceptnota minister - deelname Ronde Tafels "Samenhuizen in sociale huisvesting" - kabinetsoverleg met Wonen, Welzijn, Milieu, Federaal Armoede, ...
-----------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - intermediair voor studiebezoek CLT USA en commissie Wonen VI parlement - media-aanwezigheid (radio1, De Standaard)
Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> - CLT-website en huisstijl - folder, infopakket, banners... - nieuwsbrief, Persberichten - presentaties op aanvraag van derden (een 20- tal keer) - deelname aan wijkactiviteiten (Dampoort, Meulestede) - onthaalbeleid voor kandidaat-kopers
VZW CLT Gent	<ul style="list-style-type: none"> - actieve werking met 150 leden - actieve RvB, getrokken door 5 middenveldorganisaties - uitwerking financiering - conceptontwikkeling community, vrijwilligerswerking, huur, leegstand soc hsv, subsidieretentie,

Voor 2016:

We kozen ervoor om alles wat ‘bewonersondersteuning’ en ‘communitywerking’ is onder te brengen in een vzw. Het beheer van de gronden van CLT wordt toevertrouwd aan een ‘CLT Trust’. Deze moet opgericht worden in 2016.

Daarvoor lopen er nu gesprekken met een 5-tal organisaties om de ‘Trust’ een gezonde en onderbouwde structuur te geven. Stad Gent voorziet een subsidie om een sluitende basisakte ‘recht van opstal’ of ‘erfpacht’ te laten opstellen door experts.

Op Vlaams vlak pleiten we voor een regelluwe werkomgeving voor koopproject Meulestede (ivm toewijsregels). Tot slot gaan we – ook in Vlaanderen – de boer op met ons concept van ‘subsidierententiesysteem’ (oa in renovatiepact/energiearmoedeplan).

3. Steunende organisaties

We vragen aan een aantal organisaties om te reflecteren over hoe zij bijdragen aan de commons en CLT.

LIEVE DE BOSSCHERE - DE SLOEP

De Sloep is een VZW die gezinnen met kinderen in de Muide ondersteunt. Ledenaantal is nu een 1000-tal gezinnen waarvan 90% mensen die in armoede leven. Er is veel diversiteit in de werking. De Sloep houdt zich vooral bezig met maatschappelijk werk, want niet iedereen is rechthebbende bij het OCMW. Waarschijnlijk zijn de twee meest prioritaire problemen schulden en huisvesting. 0,05% van de gezinnen zijn eigenaars van een woning en 65% van hen hebben problemen om huur te betalen of hebben een slechte woning. Daarom ondersteunt De Sloep elke nieuwe woonvorm die daar antwoorden op biedt. Hoe kan De Sloep van uit haar werking iets betekenen voor CLT? De Sloep ziet een mogelijkheid om samen gemeenschapsvormend te werken. De Sloep heeft veel mensen die

weinig zichtbaar zijn maar die veel talenten hebben: ingenieurs, kunstenaars, ... Ook kan De Sloep misschien een plaats krijgen in het CLT project. Ze zien veel opties voor een win-win situatie.

STIJN SAELENS TEAM DUURZAME ONTWIKKELING VAN HET DEPARTEMENT 'DIENSTEN VOOR HET ALGEMEEN REGERINGSBELEID'

Het team Duurzame Ontwikkeling probeert coördinerend te werken tussen alle Vlaamse departementen in, en ze allemaal te motiveren rond duurzaamheid. Ze doen 3 dingen voor CLT. Ten eerste hebben ze coachingstrajecten voor nieuwe projecten, om van ideeën concrete projecten te maken. Ze hebben CLT Gent een individuele coachingstraject toevertrouwd ivf de oprichting van de CLT Trust. Ten tweede richten ze 'Transitie-Arena's' in, waarbij gemeenten, middenveldorganisaties en kenniscentra inspirerende voorbeelden uitwisselen. Hier werd CLT al ruim voorgesteld en forum geboden. Binnen de Vlaamse overheid besturen ze een coördinatiewerkgroep. De dienst is met de 'collega's' van ruimtelijke ordening de wetregels die collectieve woonvormen tegenhouden aan het bekijken. De departementen moeten zich de vraag stellen of ze meer van dit soort projecten willen, en moeten hun beleid daar op afstemmen.

JORIS ROMBAUT - VRIENDEN VAN MEULESTEDE

De Vrienden van Meulestede waren helaas afwezig, maar hadden een bericht door gegeven om ons toch in geest te steunen. De Vrienden van Meulestede zijn ook vrienden van CLT. Ze zijn enthousiast dat er een nieuwe groep mensen bij hen in de buurt komt wonen. Ze willen graag allerlei activiteiten organiseren met hun toekomstige burens.

BART GABRIËL - ECHO'S UIT DE WIJK

Bart is fotograaf bij verscheidene wijkprojecten. Vanuit zijn ervaring als sociaal artistiek werker is hij bij de sociale organisaties uit St Amandsberg op bezoek gegaan, om ze meer op elkaar af te stemmen en op zoek te gaan naar samenwerkingsmogelijkheden. Via 'Echo's uit de wijk' maakt hij samen met buurtbewoners foto's van de wijk en zijn inwoners. Zo is hij ook in contact gekomen met het project 'Dampoort Knapt Op' en is hij nu begeleider van het fotoproject. Hij probeert, samen met de deelnemers aan het project, mooie beelden te maken van de te renoveren woningen. Hij geeft zo mensen een inkijk bij elkaar om ze dichterbij elkaar te brengen. Ze 'plakken' die beelden rond in buurt samen met de buurtbewoners. Bart staat achter het gemeenschapsvormende idee van CLT en doet er daarom graag aan mee.

ERIK PAREDIS - ONDERZOEKSCOÖRDINATOR VAN HET CENTRUM VOOR DUURZAME ONTWIKKELING, VAKGROEP POLITIEKE WETENSCHAPPEN AAN DE UNIVERSITEIT GENT

Het Centrum Duurzame Ontwikkeling (UGent) is een onderzoeksinstituting. Het doet onderzoek ivf een toekomstige duurzame samenleving, en ontwikkelt instrumenten die beleidsmakers hierbij kunnen helpen. CDO heeft het Charter ondertekend omdat CLT zoekt naar milieuvriendelijkere en socialere woonmodellen, binnen een stedelijke context. CDO heeft alle Gentse initiatieven i.v.m. duurzaamheid in kaart gebracht: "Gent in Transitie". De teller staat nu op een honderdtal projecten. Daarna onderzoeken ze wat al die projecten als kenmerken gemeen hebben. Dan kijken ze hoe deze

kenmerken kunnen aangewend worden voor andere praktijken. Momenteel lopen er twee nieuwe projecten in het onderzoekscentrum. Het eerste richt zich op de universiteit zelf en wil de onderzoeken en lesmethoden duurzamer maken. Een ander heeft als doel een multidisciplinair team rond wonen op te starten. Op het niveau van de stad is wonen een multidimensionele problematiek, waarvoor duurzamer onderzoek op een diverse manier moet gevoerd worden. Indien deze problematiek verder onderzoeksmatig mag behandeld worden, kan CLT een mooi voorbeeld zijn voor transitiedenken op woongebied.

HUGO WANNER - FAIRFIN

Hugo vindt dat CTL een kritiek is op hoe de samenleving omgaat met wonen, bezit en financiering, en in de praktijk werkt aan alternatieven. Fairfin probeert dit ook te doen en werkt in de praktijk aan alternatieven. Fairfin gaat niet akkoord met het maatschappelijk beeld van de zelfzuchtige homo oeconomicus die alles wel zal regelen. Fairfin wil geld weer als middel zien, en niet als een doel. Een geldsysteem berust enkel op afspraken binnen een gemeenschap, en niet meer dan dat. Twee voorbeelden van alternatieven zijn de alternatieve munten zoals de Torekes (Rabot) en de Wispo's (atheneum Wispelberg). De deelnemers krijgen de 'afspraken' rond geld terug in eigen handen en de Torekes zorgen ervoor dat geld terug een middel wordt (om verbeteringen in de wijk aan te brengen). Fairfin doet nu nog niets rond CLT, maar ziet b.v. een complementaire munt als een manier om rond verschillende thema's te werken die vandaag voorgesteld werden: de Community van CLT, de talenten van De Sloep, ...

4. Gesprekstafels

GESPRESSTAFEL 'DRAAGVLAK'

Situering: CLT is relatief bekend. Het staat bij ministers in de beleidsteksten. De meeste politieke partijen hebben CLT opgenomen in hun visieteksten en onderschrijven het belang van CLT. CLT Gent heeft een 50 tal ondertekenaars van het CLT Charter en ook op Vlaams gebied zijn er 17 middenveldorganisaties die het Charter onderschreven. Jammer genoeg hebben sommige steunende organisaties weinig eigen inbreng of zien amper win-win situaties, waardoor de steun eerder passief blijft.

Hoe gaan we naar een hogere bekendheid, met een groter draagvlak en meer actieve steun?

Enkele voorbeelden. Iemand wilde 'vzw- leden' ronselen. De Vooruit is een goede voedingsbodem want ze zijn al bezig met b.v. het transitiefestival of korte keten. Ze stuitte echter vaak nog op onbegrip. Vooral het idee dat men geen eigenaar wordt van de grond onder de eigen woning, lijkt voor vele mensen een brug te ver.

Bespreking: enkele deelnemers vinden het een heel goed idee dat grond geen eigendom is. Grond wordt door hen gezien als een gemeengoed dat men niet zou mogen bezitten. Een deelnemer spreekt over : "Grondbezit is diefstal". In die zin wil men dat er meer ingezet wordt op het filosofisch aspect rond bezit. De lezing van Jean Lievens over deeleconomie kan een inspiratiebron zijn. Met

internet en apps kunnen we veel makkelijker overschakelen naar deeleconomieën. We kunnen sneller opzoeken waar de deelauto is, waar de deelfiets is, ...

De deelnemers maken de kanttekening dat het toch een vrij moeilijke boodschap is, om mensen duidelijk te maken dat ons gedachtengoed van materialistische bezitsdrang niet oké is. Veel mensen willen hun grond niet 'delen'. Met kopen heb je een perspectief, heb je een gemoedsrust, een gemak, een zekerheid voor je pensioen en je toekomst. Door CLT verdwijnt dat gevoel van zekerheid een beetje. De materialistische boodschap in onze samenleving is sterk en overheersend.

Vraag: moeten we inderdaad meer inzetten op het filosofische luik, en het concrete aspect "betaalbaar wonen voor kansengroepen door samenwonen" minder moeten belichten.

Een deelnemer meent dat de twee naast elkaar kunnen bestaan.

De Sloep meent dat wonen en noodkoop eerder een noodzaak zijn voor veel mensen. We kunnen inzetten op het doel i.p.v. de ideologie. Het is veel concreter om een duidelijk toekomstbeeld te 'verbeelden': we gaan kunnen wonen, de kinderen gaan samen spelen, ... Mensen in De Sloep zoeken ook een woning waar ze *thuis* in zijn. Er bestaan soms problemen rond discriminatie en onvrede met burens. CLT is een positief idee om met mensen samen te gaan wonen en samen dingen te doen. Het is een "kweetniehoetof" idee om bijvoorbeeld een gemeenschappelijke fiets te delen. Samengevat gaat dat over het "belevingsaspect". Met het belevingsaspect en positieve ervaringen hebben ze in De Sloep wel ervaring. De beste reclame is een goede uitvoering.

Ook al is het project nu nog niet concreet, er bestaan andere positieve ervaringen rond gemeenschapswonen.

Het vraagstuk rond het minimuminkomen van bewoners komt naar boven. Waarom mogen mensen zonder een inkomen niet meedoen met CLT en is dat niet tegen onze eigen principes? Wie te weinig eigen inkomsten heeft, verwijzen we graag door naar het huurspoor. In die zin wordt hun ook een plaats binnen CLT gegund. We willen mensen een echt perspectief bieden, hen niet in een avontuur storten waar ze niet in verder kunnen (bvb als de afbetaling van de woning niet lukt kan de bewoner zijn woning anders verliezen, dat lijkt ons geen optie). We zijn nu ook al beperkt in middelen.

Iemand stelt voor om de bewoners met hoger inkomen te laten meebetalen voor de bewoners zonder inkomen. Huisvesting is gemeenschappelijk recht, we kunnen mogelijks een oplossing vinden door samenwerking met andere soorten organisaties. De spaarders hebben dit spoor al besproken en willen graag in het CLT project een klein aantal woningen voorzien voor daklozen of sans-papiers.

Iemand merkt op dat in de USA CLT populair is bij jonge gezinnen als opstapje naar hun eerste woning. De filosofische boodschap mag niet te ver gaan, en niet te veel het hippie-imago nastreven want het moet ook voor de leefwereld van jonge mensen aanvaardbaar zijn. De deelnemers vinden wel dat de bewoners niet moeten instappen om dan geconfronteerd te worden met een systeem dat hen niet ligt.

Iemand vindt dat we een sloganese slagzin nodig hebben. Wonen op gemeenschapsgrond is "wat politiek, zoals een of andere saaie dienst waar je moet binnenstappen."

GESPREKSTAFEL 'INFO CLT'

Bij deze gesprekstafel gingen we na welke vragen er nog zijn over het CLT-project zelf. Er werden vragen gesteld over de systemen van CLT Brussel, de Trust, VLABO en de integratie van arbeidszorg in de CLT.

Er wordt gevraagd hoe CLT Brussel tewerk gaat en welke systemen zij specifiek gebruiken. Wat betreft de verkoop, worden woningen tweemaal geschat. Een deel van de meerwaarde mag toegevoegd worden aan de verkoopprijs: 25% van de meerwaarde voor de verkopende bewoner, de kostprijs van de ondernomen renovaties en 6% voor de werkingsmiddelen van de trust. De bouwpartner is het Brussels Woonfonds.

Er werd gevraagd of we arbeidszorg integreren in onze bouw, woon en/of renovatieprojecten. Dat is een vrij moeilijke opgave. Er zijn bouwprojecten die bouw en arbeidszorg combineren. Bijvoorbeeld Quelque Chose a Faire in Charleroi. Dat is een interessante piste om te verkennen.

Er zijn enkele vragen rond de oprichting en de werking van de Trust. Hoe vinden we financiering, wat is de stand van zaken, hoe regelen we de erfpacht? De trust zoekt partners om op te starten en juridische en financiële expertise als ondersteuning. Iemand stelt voor om Vlabo te contacteren. Die ondersteunen privé initiatieven o.v.v. wonen.

Iewan is een 'Strogebouw met gemeenschappelijk wonen' in Nijmegen. Het zou interessant zijn er een studiebezoek te maken, ter vergelijking.

GESPREKSTAFEL 'SAMENWERKING'

De focus lag op het coöperatieve en het verdienmodel, hoe kan dat werken op Meulestede?

De basisnood van CLT is wonen en gemeenschapsruimte. Maar wat kan de toegevoegde waarde zijn van de gemeenschapsruimte, buiten het CLT-wonen? Kan het ook iets opleveren, b.v. jobs of basisinkomen via dienstverlening?

Vandaag is er een kiem voor een initiatief met een lokale bakker, maar er is ook vraag naar een buurtwinkel. Kan CLT of de wijk dit "zelf" organiseren met aandacht voor lokale jobs, betaalbaarheid en een sociaal nut?

Er is een mogelijkheid om te werken met een lokale munt en/of ruildiensten. Beide systemen werken op basis van duidelijke afspraken tussen de partners, binnen de betrokken groep; wat is de waarde van bepaalde diensten of prestaties? B.v. activiteiten ruilen tegen goederen (cfr. Torekes) of ruilen tegen tijd (cfr. Lets), de waarde wordt afgesproken naargelang het soort taak. Een alternatieve munt moedigt betalen in prestaties aan, maar binnen de Lets is er een discussie over sociale lasten en belasting op dienstverlening.

Een andere optie is een coöperatieve. Een coöperatieve werkt met aandelen, waarin de coöperanten kunnen delen in de winst; coöperanten kunnen ook korting krijgen. Dat maakt een laagdrempelige en betaalbare winkel mogelijk.

Stappenplan

1) Verdienmodel uitwerken, wat voor initiatief willen we opstarten? Willen we een winkelketen aanspreken of willen we een systeem onder eigen beheer? Kiezen we voor diensten en verkoop van goederen of ook productie zoals zelf brood bakken? We moeten alle bijkomstige overwegingen (groenten of ingrediënten inkopen, een werkracht in de bakkerij, prijsafspraken, ...) in acht nemen. De gesprekstafel heeft liever geen sociale bakker, maar een opentrekken naar de noden van de buurt: basisvoeding kunnen kopen, effectief een winkel (een markt zou een opstart kunnen zijn), of liever de winkel in 'eigen handen' i.p.v. een keten aantrekken ...

2) Een ruimte zoeken als plek voor ontmoeting en sociaal economisch leven waar de buurt in participeert (coöperanten krijgen korting) ...

3) De overstap naar eigen producten maken ... (voeding e.a.) met professionals die partner zijn in het lokaal verdienmodel.

En zo kwamen we ook even op een discussie over het 'basisinkomen' zoals actueel in een proefproject in Finland.

Tenslotte kwamen we nog even op wat het CLT-project gaat delen met de gemeenschapsruimte die openstaat voor de buurt: de tuin onder bewoners? Een wasruimte? Wat gebeurt er met de ontwijde kerk? Kan die ook voor de buurt worden opengesteld? Wat kan en wil de groep delen met de buurtbewoners, in samenwerking met de buurtbewoners?

Voor verslag: Jotie Francois